

abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIV ème ANNÉE

1 Octobre 1928 No. 261

اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحی مجموعہ

آبونمان: سنہ لکی [24 نسخہ]

تور کیا ایچون 2 بچق، خار ج ایچون

3 بچق، اعلا کاغدایسی 5 لیرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتهاد نھوی »

تاریخ تأسیسی : 1904 - جنوہ

یکرمی دردنجی سنہ

نومرو 261 - 1 تشرین اول 1928

بوندن ماعدا ، آنجاقي فرانسه يني شقاق ايجنده
طوتان سياسي فرقه لر مشترك دشمنه قارشي بيرله شيرسه
مدافعه ، قابل تحقق اولور . تاريخك بزه الك امين اولاراق
اوكرتيكي شودر ، كه نفاق حالنده بولونان ملتير ، چوق
كچمەدن صحفه تالمدن سيلينيرلر . زمان قديمه يونانستان ،
قرون وسطاده ايتاليان جمهوريتلري ، قرون جديدده
بولونيا ، داخلي شقاق يوزندن اسارته دوشديلر .

برقومك بيوك سياسي قوتي حس وفكرلر اتحادنده در .
بو وحدت ضايع اولونجه هر شيني ضايع اولمشدر .

ترجمه : ع. ج .

بيله مكله برابر ، بالذات صلحك منفعتنه فرانسه اولاراق ، صيرتده هر
كون داهي زياده چليك صوبي ويريلش زره بولوندورماليدر .

اكر ذكر اولونان استشهادلردن ، جرمن انتقامي
تسهيل ايتمكدن باشقا برشيئي منتج اولمايان باسيقيستجه
شيده تولوجيارل [يعني صلح پروانه فكريات] طي اولونورسه
كورولور ، كه بك مختلف فرقه لردين رجال ممتازه ، بوكون
يكانه امنيت امكانك قومشورلرينه هجوم ايتك فكريني ديكر
اقوامدن نزع ايده جك تسليحات كافيه ده اولديني حقتده
متفقديرلر .

مصرى (ابوالعلاء)

رسالة الغفران (السهى قومه ديا)

— 9 —

— دنياهه بك چوق يالانلر اويدورولمشدر . بنم
(امرؤ القيس) اسمنده بر قارده شم واردى . بركون كليب
عشيرتدن (زهير بن جناب Zouheir bin Djanab)
بزه هجوم ايتمش ايدى . قارده شم قبيله ضدن بر جماعت ايله
اونى تعقيب ايتدى . بو وقعه مناسبتيله سويله ديكي بر شعرده
(يا قلاشدم ويا توقف ايتدم) معناسنه (هلهك) ديديكندن
كنديسنه (مهلهل) لفي و برلش . دها صوكره قارده شم وفات
ايدنجه بو لقب بكا انتقال ايتدى .
(ابن القارح) — شمدى حقيقي آكلادم . ايضاحاتكنزه
تشكر ايدرم .

شنفرى Chanfara ايله محاوره

(ابن القارح) شنفرى بي آرار ، بولور . شنفرى جهنمه
آتشلر ايجنده چكديكي اشكنجه دن آز مشكى ومتالدر .
(ابن القارح) :
— سنى آرقادا شريك كبي تلاش واضطراب ايجنده
كورميورم ، دير .

شنفرى — اوتنه كي دنياهه سويله ديكم مشهور (لاميه -
العرب) ده صبر وتحمله دائر ويرديكم درسي خاطر لايوردمه
عزت نفسى محافظه ايجون صبر وثبات كوستريورم . انسان
فلاكته سكوت وتحمل ايله مقابله ايتليدر .

مهلهل ايله محاوره

(ابن القارح) : — آراديم آدم (كليب وائل
Kouleyb Vaël) ك قارده شى مشهور قهرمان و شاعر
(مهلهل) در . بيوك شاعر (امرؤ القيس) ك دايسى در .
سس : — آرايدك آدم ايسته بوراده در . سسكى
ايشيديور . اوكانه سويله يه جك ايسه ك سويله .
(ابن القارح) : — مهلهل ! سنى بويله بربرده كورديكمن
جدا متأثر اولدم . سنك :
« اى ذى حسمده كچن كيجه من ! ضيا نثار اول . منقضى
اوله جق ايسه ك بر دها عودت ايتنه » :

اليتنا بذى حسم انبرى اذا انت انقضيت فلا تحورى
مطلعي قصيده كي دوشونورسم يالكز بو قصيده ك بيله
تأثيرى جلبه كافيدر . مقتول قارده شك (كليب) ك انتقامى
آلتى ايجون قرق سنه حرب ايتكدن صوكره ايكي طرف
آره سنده صاح عقد اولنسى اوزرينه قارده شك قاتلى كوزك
كورمه سن ديه يمن طرفلرينه هجرت ايدرك اوراده آرزوك
خلافه قيزيكي اوانديرديك زمان سويلش اولديك حساس
قصيده كي تكرار ايتدكجه كوزلرمدن ياش فيشقيردى . سكا
نه ايجون (مهلهل) دينلديكني بكا سويلر ميسك ؟
ديورلر كه سكا بولتلك ويرلسى عرب شمرينى ايلك هلهله
ايدن ، يعنى ايلك رقيق ياپان شاعر اولديك ايجوندر .
(مهلهل) شو يولده جواب ويرير :

تأبط شرّاً ايله محاوره

جنته اعاده اينجه عربجهم عودت ايتدى. بوشعري بن نه زمان سويله مشم؟ او بر دنياده مى؟ خير، بوشعري سويله ين آدم مطاغا اونی او بر دنياده سويله مشدر. «اوندن دوغدىق و اوکا عودت ايدجکزه» سوزلرينه دقت ايتمه بورميسک؟ لسانم سرياني اولديني حالده بونی ناصل سويله ييليريم؟ بن جنتدن چيقارلامدن اول اولومک نه اولديقي بيلمزدم. اولوم دها صوکره دوغان مخلوقلره مخصوصدر. جنته عودتمدن صوکره «اوکا (طوپراغه) عودت ايدجکزه» سوزلری معناسز صاييلير. چونکه يالاندر. بزجنت خلقی مخلد وابدی يز.

ذات الصفا ايله محاوره

(ابن القارح) حضرت آدمدن آيريله رق جنتده دولاشمه باشلار. کزر ايکن کوزل وسوسلی بر باغچه يه راست کليز؛ باغچه ده بر طاقم ييلانلر اونا شوب طور يورلردی. بومنظره دن حيرته دوشن (ابن القارح) :
— لا اله الا الله ! ييلانلرک جنتده نه ايشلری وار ؟
ديه سويله نيز.
بوجه وقادر اولان الله ييلانه سويله مک خاصه سنی ويرير.
ييلان ديرکه :

— عرب اساطيرنده مشهور اولان (ذات الصفا) نامنده کي ييلان حکايه سنی ايشيتمده کي؟ ايشته او ييلان نيم. [*]
— خير، سنک کوزک اوکنده قارده شکک ضارى، نيمه کوزمک اوکنده قويروق آجيسى بولونديجه آراضده صلح عقدينه امکل يوقدر جوانی ويرير.
(ابن القارح) بو مشهور اسطوره يی خاطره کتيره رک (نابت بنی ذبيان) ک بوکا دائر اولان يتلريني انشاد ايدر.

[*] عرب اشعارينه کيرن بو ييلان حکايه سنک خلاصه سی شودر. ايکی قارده شک بولونديني اراضينک ياقينلرنده بر دره واردی. دره يه (ذات الصفا) اسمنده برييلان مسلط اولمش ایدی. اورايه او ييلانک قورقوسندن کيمسه کيتمزدی. سنه لرک برنده ايکی قارده شک اراضيسي قوراقلقه اوغرار. قارده شلردن بری دوه لرني اوتلاتقی ايچون ييلانک دره سنه کيتمک ايستر. قارده شي نصيحت ايدر. اوتکه ديکله من. دره يه کيدر. ييلان اونی اولدورور. انتقام آلتق داعيه سنه دوشن قارده شي دره يه کيدر، ييلانی بولور، اولدورمک ايستر. ييلان : «بن سنک قارده شي اولدوردم. فقط ياپديغه پشيمان اولم. کل، صلح اولم. سنی بر دره ده براقيرم. سکا کيمسه طوقوناز. قارده شک ديتی اولق اوزره سکا هرکون بر آلتون ويريرم.» مقتولک قارده شي بوکا راضی اولور. بر مدت ايی کچنيرلر. فقط بالاخره مقتولک قارده شي صلحی بوزار. انتقام آلتق ايچون بر کسر حاضرلار. ييلان کچرايکن اوکا کسر ايله اورور. کسريالکيز ييلانک قويروغنک اوچنی قوپاير. ييلان کندی دليکنه کيرر. خطا ايتديکني آکلایان منتقم ييلانه صلح تکليف ايدر. ييلان:

اوتکه دنياده اولديني کي جهنم ده ده (تأبط شرّاً) شفري ايله برآراده بولونيور. (ابن القارح) آياق اوزرنده قوشمقده، اوزاق شيلری کورمکده بيوک بر شهرت قازانمش اولان بو جاهلی بيوک شاعره صورار :

— غول بيا بانيلر ايله چفتلشدیکک حقنده شايع اولان روايتلرک اصلي واری در؟

تأبط شرّاً — بز جاهليت دورنده شعر سويله ديکمز زمان شعره برچوق يالانلر قارشيديريردق. سويله ديکمز سوزلر ايچنده عقل ومنطقه صيغمايان شيلر کوررسه ک اونلرک يالان اولديغه شبهه ايتمه. زمان بر سجييه اوزرنده يورور. عربلرک جدی اولان (معد بن عدنان Maad bin Adnan) ه معاصر اولانلرک حضرت آدمک صوک ذريتي زماننده ياشايان انسانلردن فرقلری يوقدر.

(ابن القارح) تأبط شرانک غول بيا بانيلر ايله مناسبته بولنديغه دائر اولان بعض شعرلريني ايراد ايدر.
تأبط شرّاً بوکا مقابل جواب ويرم.

ابن القارحک جنته عودتي

آدم ايله محاوره سی

جهنم خلقی ايله قونوشمقدن آرتق برفائده قالماديغي آکلایان (ابن القارح) اونلری سرمدی عذابده براقهرق جنتده کي يرينه عودت ايدر. يولده حضرت آدمه راست کليز. اوکا خطاباً :

— ای مبارک بابامن ! سننک لسانکدن «بز ارضک اولادی يز. اوندن دوغدىق و اوکا عودت ايدجکزه. سعادت کيمسه يه قالماز. سعادت کيجهرلی فلاکت کونلريني تلافی ايدر» مألنده بر شعر روايت اولونيور. بو شعر سنکميدير؟

حضرت آدم : — بوسوزلر طوغری سوزلردر. بونلری ايی دوشونور بر آدم سويلمشدر. لکن بو سوزلری بن آنجیق شمدی ايشيدييورم.

(ابن القارح) : — محترم بابامن ! احتمالک بو شعری سن سويله دگده صوکره اونوتدک. چونکه اونودور برآدمسک. حضرت محمدک قرآننده اوقونان شو آيت بوکا شاهددر : «دها اول آدمه ايصارلامشدىق. آدم اونوتدی. اونده عزم واهتمام کورمديک.» بعض علمانک زعمنه کوره سکا (انسان) اطلاق اولماسی نسيان ايله مألوف اولديک ايچوندر. (ابن عباس) ک روايته کوره انسان کله سی نسياندى کلمکده در. شاعره بونی تأييد ايديبور.

حضرت آدم : — اولادلر ! ايشکزه، کوچکزه نانکورلک ايتک، ديکيرلره اذيت ويرمکدر. بن جنتده ايکن عربجه قونوشوردم. ارضه اينجه لسانم سريانيه تحول ايتدی. اوراده اولونجه يه قدر اولساندن باشقه بر لسان قونوشمادم. الله بنی

— ييلانه ناصل اعتماد اولنور ؟ ديهرك قورقوسندن
قاچمه باشلار .

ييلان كنديسني چاغيرير :

— لدت ايستر ايسهك يانغزده بولورسك . مودغزي ،
وفا كارلغمزي بركره تجربه ايت .

(ابن الفارح) — آغزيمي سنك كي ييلانلرك آغزينه
ياقلاشدرمايه راضي اولور ايسهم الله كوزل حوريلرك (جنت
قيزلرينك) آغز صويني بكا حرام ايتسين !

[دوام ايدهك]

زكي مغاصر

ديكر بر ييلان شو سوزلري سويلر :

— اوتنه كي دنياده مشهور صلحا ومحدثيندن (حسن
بصري) نك اوندۀ اقامت ايديورددم . حسن بصري بتون كيجه
قرآن اوقورددي . اوندن قرآني باشدن نهايته قدر ازير ايتدم .
(ابن الفارح) ييلانلرك بوسوزلرينه جنتده بولنان بتون
ابرار متقين ايله برابر حيت ايدر .

ييلان : — بر مدت بزمله برابر قالمق ايسته مزميسك ؟
ديله سهم هان شو قيافتي آتوب جنتك اك كوزل قيزلرينه معادل
برشكل آله بيليرم . آغزيمك صويني بركره طاتارسهك شاعرك
توصيف ايتديكي مي وصهادن دها طاتلي بولاجقسك !
(ابن الفارح) بو سوزلري ايشيدبر ايشيتمز اوركر :

M. Arthur Guy و حافظك غزللرينك فرانسزجه يه ترجمه سي

جالب نظردى ؛ اوراده فرانسز شهيندر وكيلى ايدى .
(اجتهاد) ، (مصر) ده و (آورويا) ده هم توركجه هم
فرانسزجه چيقيديغندن موسيو Guy (اجتهادك) كمصرده
چيقان نسيخلرينه Pertev Hakki نام مستعاريله كزيده

(حافظ) ك غزللريني فرانسزجه يه بيوك موفقيتله
ترجمه ونشر ايدن محب فاضلن مستشرق

M. Arthur Guy

مرحوم وفاضل محب E.J. W. Gibb M.R.A.S. A History of ottoman Poetry
آدلى معظم كتابنك
انتشارندن بر ربيع عصر صوكره، ينه محب M. A. Guy
حافظك غزللريني Les poèmes érotiques ou Ghazels
de Hafiz عنوانيله فرانسزجه يه ترجمه ونشر ايتش
بولونيور . . ميستر (كيب) ايله موسيو (كي) يي مقايسه
ايتمه حاجت يوق . اونلر، آره لرندۀ يالكيز بر مانش
دكزي بولونان ايكي « اهل دل » درلر .

ميستر كيب كتابنك 1901 ده نشر و (ويايه ده) بانا اهدا
ايتش اولديني ايلك جلدنك ايلك صحيفه سنه بر حديث
شريف قويشمسدر، كه شودر « لله كنوز تحت العرش
مفاتيح السنة الشعراء » بوني انكليزجه يه شويوله ترجمه
ايتشدر .

God hath Treasures aneath the Throne,
the keys wherefor are Tongues of Poets
توركجه سي : عرشك آلتندۀ آلهك خزينه لري واردر
بو خزينه لرك آناختارلري شاعرك ديلاريدر .

بو حديث شريف، حضرت پيغمبرك شعره ويرديكي
يوكسك قيمتي كوسترديكى كيبي ميستر (كيب) ك كوكلنك
روشنلكنسده يوكسك بر دليلدر .

موسيو (كي) ايله معارفه من 1907 ده (مصر) ده فرانسزجه مقاله لرده يازاردى . بونلردن بري قاهرده دارالفنون
باشلامشدى . كنج فرانسز، جوال ذكاسيله، چاليشقانلغيله تاسيس اولونماسي مناسبيله يازيلمشدى . بو مقاله نك عنواني